

Насоки за техничките барања за обезбедување пристап до административните услуги по електронски пат и политики на давателот за користените графички и други портали на информацискиот систем

Давателите на административни услуги по електронски пат се должни да ги почитуваат следните барања за корисничките посредници, протоколи и функционалности:

- Претставувањето на индустриски продукти и номенклатури да биде во согласност со ISO 10303 ("STEP - Standard for the Exchange of Product Model Data - Стандард за размена на типови податоци за продукти"), објавен од Меѓународната организација за стандардизација (ISO - International Standardization Organization) 1994 год.;
- За испраќање на електронски пораки по електронска пошта задолжително да се користи SMTP ("Simple Mail Transfer Protocol - едноставен протокол за размена на пошта"), базиран на RFC 2821 и 2822 (април 2001г.) спецификации, или понови со нивното усвојување од страна IETF (The Internet Engineering Task Force - Работна група за интернет инженерство);
- За капсулирање на содржината на електронските пораки задолжително да се користи протоколот MIME ("Multipurpose Internet Mail Extensions - повеќенаменски интернет поштенски екстензии"), базиран на спецификациите RFC 2045 - 2049, усвоени од IETF (The Internet Engineering Task Force - Работна група за интернет инженерство) ноември 1996 г., безбедносно проширување S/MIME, базиран на спецификациите RFC 2632 - 2634, усвоени од IETF (The Internet Engineering Task Force - Работна група за интернет инженерство) јуни 1996 год.;
- За дојдовна електронска пошта задолжително да се користи POP3 ("Post Office Protocol - Поштенска протокол" верзија 3.0 или понов.), според RFC 1939, усвоен од IETF (The Internet Engineering Task Force - Работна група за интернет инженерство) мај 1996 г. и IMAP4 ("Interactive Mail Access Protocol - Интерактивен протокол за пристап до електронска пошта" верзија 4.0.), базиран на RFC 3501 спецификацијата или понови верзии, усвоена од IETF (The Internet Engineering Task Force - Работна група за интернет инженерство) во март 2003 год.;
- Адресите на електронската пошта на јавната и државната администрацијата треба задолжително да се во поддомејните на domeјнот на Владата на РМ "gov.mk";
- При користење на безбедносни сертификати и директориумски услуги задолжително да се користи X.509 сетот на стандарди објавен од ISO/IEC 9594(1-10):2004 или понови, и LDAPv3 ("Lightweight Directory Access Protocol - едноставен протокол за

директориумски пристап верзија 3.0 или понов), според RFC 2251 спецификацијата, усвоен од IETF (The Internet Engineering Task Force – Работна група за интернет инженерство) декември 1997 год. или OSCP ("On-line Certificate Status Protocol – онлајн протокол за статус на сертификатите" или понов), според RFC 4806 спецификацијата, усвоена од IETF (The Internet Engineering Task Force – Работна група за интернет инженерство) февруари 2007 год.;

- За компресирање на податоци при давање на административни услуги по електронски пат да се користат следните методи:
  - а) за текстуални фајлови - методи за компресија без загуба;
  - б) за илустрации, фотографии, мултимедија и други може да се користат и методи за компресија со загуба;
- За прилози кои не користат кориснички посредник преку стандарден прелистувач, односно при размена на датотеки да се користи протоколот FTP ("File Transfer Protocol - Протокол за трансфер на фајлови"), базиран на RFC 959 спецификацијата од IETF (The Internet Engineering Task Force – Работна група за интернет инженерство) октомври 1985 год., или понов;
- За безбедна размена на податоци преку протоколите: HTTP, LDAP, FTP и други задолжително да се користи протоколот SSL ("Secure Socket Layer – Безбедносен приклучен слој.") верзија 3.0, според RFC 2246 спецификацијата или понова, усвоена од IETF (The Internet Engineering Task Force – Работна група за интернет инженерство) јануари 1999 год. или VPN ("Virtual Private Networking – Виртуално приватно вмрежување") – базирани на спецификацијата RFC 4026, усвоена од IETF (The Internet Engineering Task Force – Работна група за интернет инженерство) март 2005 год.;
- За шифрирање на XML пораки да се користи XMLENC ("XML Encryption Syntax and Processing – XML синтакса за шифрирање и обработка"), според препораката од W3C конзорциумот (World Wide Web Конзорциум) од 10 декември 2002 год. или понов;
- Електронското потпишување на XML базирани документи да биде во согласност со тековната XML-DSig работна рамка и во согласност со директивата на Европската Унија 1999/93/ЕС. Задолжително е користењето на XAdES сетот на профили, верзија 1.4.1 од 15.06.2009 (XML Advanced Electronic Signature), според стандардот TS 101 903 објавен од страна на ETSI (European Telecommunications Standards Institute - Европски институт за стандардизација во телекомуникациите) или понови, и препораката "XML Signature Syntax and Processing - XML синтакса за потпишување и обработка, според препораката од W3C конзорциумот (World Wide Web Конзорциум) на 12 февруари 2002 год.

- За електронско потпишување на PDF документи задолжително е користење на PAdES (акроним за PDF напредно електронско потпишување) множество на стандарди објавено од ETSI (TS 102 778 дел 1 до 5, или понова верзија).

Дизајнерски и функционални барања за корисничкиот посредник

Корисничкиот посредник во делот за давање на административни услуги по електронски пат задолжително треба да ги содржи следните функционалности и карактеристики:

- Да обезбеди достап до електронските форми за обезбедување на административни услуги по електронски пат.
- Електронските форми задолжително да имаат можност за офлајн пополнување.
- Електронските форми задолжително да бидат достапни во PDF (Portable Document Format – Преносен формат за документи) во согласност со ISO 32000-1 стандардот објавен од Меѓународната организација за стандардизација (ISO - International Standardization Organization).
- Полињата кои корисникот на административната услуга по електронски пат во електронските форми треба да ги пополни, мора да имаат графички елемент - разделник помеѓу секој внесен карактер. Должината на полињата кои корисникот ги пополнува мора да соодветствува со должината на информациите кои треба да се внесат.
- Внесените информации во електронската форма потребно е да бидат зачувани во xml порака согласно погоре наведените стандарди за шифрирање и потпишување во рамки на електронската форма.
- Содржината на пополнетите полиња од електронската форма да биде графички претставена во 2-д (2 димензионален) бар код QR Code според стандардот ISO/IEC 18004:2006 објавен од Меѓународната организација за стандардизација (ISO - International Standardization Organization)
- Електронската форма задолжително да има графичко поле за нејзино потпишување од страна на корисникот.
- Корисникот да има можност да ја потпише пополнетата формата електронски и рачно.

- Треба да постои можност за пополнување на електронската форма и нејзино зачувување на информацискиот систем на корисникот.
- Поднесување на електронската форма по електронска пошта како прилог.
- Испраќање на потврдна електронска порака за примената електронска форма со конфирмациски код.
- Печатење на електронската форма на A4 лист (210 мм x 297мм).
- Задолжително е користење на UNICODE кирилична поддршка.